

ПРАЦІВНИКИ СЕКРЕТАРІАТУ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ ЯК ДЕРЖАВНІ СЛУЖБОВЦІ

О.І. Зозуля,

студент 2 курсу юридичного факультету

Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна

Як відомо, ефективність діяльності глави Української держави залежить від роботи усієї системи його допоміжних органів і, передусім, Секретаріату Президента України як фахового органу загальної компетенції. У той же час ефективність діяльності самого Секретаріату Президента України зумовлюється рядом факторів, серед яких є належне нормативне, фінансове та інші види, у тому числі й кадрове, забезпечення апарату глави держави. Як і будь-який державний орган, кадровий склад Секретаріату формують і працівники, що здійснюють поточну технічну роботу переважно по підтримці інфраструктури Секретаріату Президента, і посадові та службові особи, які безпосередньо реалізують компетенцію Секретаріату

Президента України, що й зумовлює необхідність віднесення їх до державних службовців. Саме тому зважаючи на важливе значення організації та діяльності державних службовців Секретаріату для продуктивної роботи центрального допоміжного органу по забезпеченню діяльності Президента України *актуальним вбачається аналіз значення та сутності статусу працівників апарату глави держави як державних службовців.*

Отже, поперед усього, слід визначати суб'єктний склад державних службовців-працівників Секретаріату Президента України. Зазначимо, що чинною наразі редакцією Закону «Про державну службу» від 16.12.1993 р. № 3723-ХІІ [1] врегульовувалась державна служба працівників ще попередньої від «другого» Секретаріату апарату глави держави – Адміністрації Президента України. При цьому, хоча законодавче віднесення відповідних посадових і службових осіб Адміністрації до державних службовців є найоптимальнішим, проте воно *не враховує динаміку розбудови апарату глави держави, зокрема реорганізації Адміністрації актами Президента від 14.12.1996 р. № 1221/96, від 19.02.1997 р. № 159/97, від 29.12.1999 р. № 1625/99, від 20.08.2002 р. № 729, від 06.03.2003 р. № 203/2003 та іншими, які істотно позначились на колі посадових і службових осіб Адміністрації Президента України, що, як наслідок, де-факто змінило реальний суб'єктний склад державних службовців в Адміністрації (в порядку, передбаченому ч.3 ст.25 названого Закону від 16.12.1993 р. [1]). Таким чином, визначення нормою закону державними службовцями працівників апарату глави держави є раціональним і можливим лише за умови законодавчої регламентації самих засад організації та діяльності апарату Президента України.*

В цьому контексті й постає необхідним прийняття вже запропонованого нами раніше законопроекту «Про Канцелярію Президента України» [2, с.265-285], який би комплексно регламентував структуру апарату глави держави та у відповідності до неї – своєрідний узагальнений штатний розпис, а також інші особливості проходження державної служби в

Канцелярії Президента України.

Відмітимо, що як за Законом від 16.12.1993 р. [1], так і за Розпорядженнями Уряду від 24.02.2005 р. № 40-р [3] та від 24.12.2005 р. № 572-р [4], державними службовцями високих категорій є доволі значна кількість працівників Секретаріату (Адміністрації) Президента України. З одного боку, надання таким працівникам апарату глави держави додаткових гарантій та висунення більших вимог для зайняття відповідної посади Секретаріату через віднесення їхніх посад до посад державних службовців є позитивним моментом означеного підходу. З іншого боку, зважаючи на приналежність Секретаріату Президента України не до системи органів державної влади, а до допоміжного державного апарату, задля зменшення видатків державного бюджету *виваженим вбачається перегляд існуючого розподілу посад працівників Секретаріату по категоріях держслужбовців, який має проводитись з урахуванням місця апарату глави держави у державному апараті України* (основою чого можна вважати ч.1 ст.25 Закону від 16.12.1993 р. [1]).

Взагалі, неоднозначним є надання статусу державних службовців окремим групам посадових осіб Секретаріату Президента України з огляду на їх специфічні повноваження та характер діяльності. Так, *суперечливою є доречність приналежності до складу державних службовців працівників так званої «патронатної служби» Президента України і, передусім, радників глави держави.* Безперечно, що відносно цих працівників Секретаріату Президента України мають розповсюджуватись вимоги, обумовлені роботою у державному органі, але через спеціальний порядок їхнього призначення й звільнення з посад (ч.5 ст.15, ч.2 ст.30 Закону від 16.12.1993 р. [1]) такі службовці перебувають на державній службі України де-факто опосередковано через службу Президентіві Україні.

Крім того, акцентуємо увагу на *недопустимості надання статусу державних службовців, військовослужбовцям і працівникам правоохоронних органів, відрядженим до Секретаріату Президента*, так як вказані категорії

осіб вже перебувають на мілітаризований державній службі, а Секретаріат Президента України є лише місцем проходження ними служби. Щоправда з огляду на Указ від 25.10.2007 р. № 1020/2007 [5], яким практика такого прикомандирування була обмежена, перед апаратом глави держави сьогодні ця проблема не стоїть.

Як на нас, від державних службовців означеної патронатної служби слід відрізнити позаштатних радників Президента України, якими можуть призначатись особи, що не відповідають встановленим вимогам до державних службовців, зокрема громадяни інших держав, як-то, наприклад, за Указом від 09.02.2005 р. № 215/2005 [6] позаштатним радником глави держави був призначений громадянин Російської Федерації. Але в такому разі між цими особами та Секретаріатом Президента не виникають трудові відносини, а тому *названі радники не можуть не лише виконувати функції держави в якості держслужбовців, але й реалізовувати компетенцію апарату глави держави як його працівники.*

Все ж таки, вважаємо, що до суб'єктного складу державних службовців-працівників Секретаріату Президента України мають входити *усі відповідальні посадові та службові особи апарату глави держави*, тобто первинною посадою державної служби в Секретаріаті має бути посада не спеціаліста I категорії, як це передбачено Розпорядженням Уряду від 24.12.2005 р. № 572-р [4], а взагалі спеціалістів (у т.ч. I і II категорії), що було закріплено Законом від 16.12.1993 р. [1] і Розпорядженнями Уряду від 24.02.2005 р. № 40-р [3]. Як на нас, це слугуватиме гарантією і стимулом ефективності роботи службовців Секретаріату нижчого рівня та загалом сприятиме підвищенню продуктивності діяльності Секретаріату Президента.

Таким чином, відносно означених питань підведемо ризик. По-перше, в контексті вдосконалення державної служби в апараті глави держави доцільним є законодавче визначення як загальних засад, так і особливостей державної служби працівників апарату глави держави. По-друге, окремого впорядкування потребують питання служби в апараті глави держави таких

специфічних працівників, як радники та помічники Президента України (у т.ч. позаштатні), відряджені військовослужбовці. І, по-третє, при віднесенні посад апарату глави держави до категорій посад державних службовців має враховуватись не тільки характер повноважень конкретного працівника, але й правовий статус апарату глави держави, його повноваження і структура.

Література:

1. Закон України «Про державну службу» : від 16.12.1993 р., № 3723-ХІІ // ВВР України. – 1993. – № 52. – Ст. 490 (з наступними змінами та доповненнями).

2. Зозуля О. І. Секретаріат Президента України: нормативно-правові засади організації та діяльності : монографія / О. І. Зозуля ; за ред. О. В. Марцеляка. – Х. : Харків юридичний, 2008. – 304 с.

3. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про віднесення посад працівників Секретаріату Президента України до відповідних категорій посад державних службовців» : від 24.02.2005 р., № 40-р // Офіційний вісник України. – 2005. – № 9. – Ст. 477.

4. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про віднесення посад працівників Секретаріату Президента України до відповідних категорій посад державних службовців» : від 24.12.2005 р., № 572-р // Офіційний вісник України. – 2005. – № 52. – Ст. 3356.

5. Указ Президента України «Про Перелік посад, що можуть бути заміщені військовослужбовцями Збройних сил України, інших військових формувань, правоохоронних органів спеціального призначення в державних органах, установах і організаціях та граничних військових звань за цими посадами» : від 25.10.2007 р., № 1020/2007 // Офіційний вісник України. – 2007. – № 82. – Ст. 3049.

6. Указ Президента України «Про призначення Б. Немцова Радником Президента України» : від 09.10.2005 р., № 215/2005.

Науковий керівник: О.В. Марцеляк